

Finansutskottets betänkande 2022/23:FiU23

Riksbankens årsredovisning och förvaltning 2022

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen fastställer Riksbankens resultaträkning och balansräkning för 2022 enligt direktionens förslag. Liksom många andra centralbanker runt om i världen redovisar Riksbanken en betydande förlust för 2022. Förlusten på 80,7 miljarder kronor är i huvudsak orealiserad och beror på att stigande marknadsräntor minskade värdet på Riksbankens värdepappersportfölj och då framför allt på statsobligationer och säkerställda obligationer. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och de senaste årens pandemi är händelser som har haft stor påverkan på ekonomin i omvärlden och i Sverige och därmed på Riksbankens verksamhet under 2022. Det gäller Riksbankens arbete med såväl prisstabilitet som finansiell stabilitet.

Utskottet föreslår också att riksdagen godkänner riksbanksfullmäktiges förslag till disposition av Riksbankens resultat 2022. Förslaget innebär bl.a. att ingen vinst levereras in till statskassan och att Riksbankens eget kapital efter resultatdispositionen uppgår till –18,2 miljarder kronor.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen beviljar riksbanksfullmäktige ansvarsfrihet för dess verksamhet 2022 och beviljar Riksbankens direktion ansvarsfrihet för förvaltningen av Riksbanken 2022.

Slutligen föreslår utskottet att riksdagen lägger Riksrevisionens redogörelse om revisionsberättelsen över Riksbankens årsredovisning 2022 till handlingarna.

Behandlade förslag

Framställning 2022/23:RB1 Årsredovisning för Sveriges riksbank 2022.

Framställning 2022/23:RB2 Riksbanksfullmäktiges förslag till vinstdisposition 2022 med mera.

Redogörelse 2022/23:RR2 Riksrevisionens redogörelse om revisionsberättelsen över Sveriges riksbanks årsredovisning 2022.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	5
Riksbankens årsredovisning och förvaltning 2022	5
Riksbankens framställning om årsredovisningen.....	5
Riksbanksfullmäktiges framställning om resultatdisposition	14
Riksrevisionens revisionsberättelse över Riksbankens årsredovisning	16
Pågående arbete och kompletterande information	17
Utskottets ställningstagande.....	18
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	21
Framställning 2022/23:RB1	21
Framställning 2022/23:RB2	21
Redogörelse 2022/23:RR2	21
<i>Bilaga 2</i>	
Riksbankens balansräkning och resultaträkning	22
<i>Bilaga 3</i>	
Beräkning av Riksbankens vinstdisposition 2022.....	26
<i>Bilaga 4</i>	
Öppen utfrågning om Riksbankens årsredovisning 2022	27
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Riksbankens balansräkning.....	12
Tabell 2 Riksbankens resultaträkning	13
Tabell 3 Riksbankens återstående utlånings- och växelåtaganden mot IMF	14
Balansräkning	22
Resultaträkning	25
1 Beräkning av Riksbankens inleverans till staten.....	26
2 Förlustdisposition	26

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Riksbankens årsredovisning och förvaltning 2022

Riksbankens resultaträkning och balansräkning för 2022

Riksdagen fastställer Riksbankens resultaträkning och balansräkning för räkenskapsåret 2022 enligt direktionens förslag.

Därmed bifaller riksdagen framställning 2022/23:RB1.

Disposition av Riksbankens resultat 2022

Riksdagen fastställer att Riksbankens resultat för 2022 på -80 734 miljoner kronor ska disponeras så att ingen vinst levereras in till statskassan, 22 552 miljoner kronor tas i anspråk ur Riksbankens balanserade vinstmedel, 40 000 miljoner kronor tas i anspråk ur Riksbankens grundfond samt att resterande del av förlusten, 18 182 miljoner kronor, förs som ett negativt saldo till Riksbankens balanserade vinstmedel.

Därmed bifaller riksdagen framställning 2022/23:RB2.

Ansvarsfrihet för riksbanksfullmäktige

Riksdagen beviljar riksbanksfullmäktige ansvarsfrihet för dess verksamhet under 2022.

Ansvarsfrihet för Riksbankens direktion

Riksdagen beviljar direktionen ansvarsfrihet för förvaltningen av Riksbanken under 2022.

Revisionsberättelsen över Riksbankens årsredovisning 2022

Riksdagen lägger redogörelse 2022/23:RR2 till handlingarna.

Stockholm den 20 april 2023

På finansutskottets vägnar

Edward Riedl

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Edward Riedl (M), Oscar Sjöstedt (SD), Dennis Dioukarev (SD), Jan Ericson (M), Ingela Nylund Watz (S), Charlotte Quensel (SD), Adnan Dibrani (S), Ida Drougge (M), Ali Esbati (V), Hans Eklind (KD), Martin Ådahl (C), David Perez (SD), Janine Alm Ericson (MP), Carl B Hamilton (L), Eva Lindh (S), Fredrik Stenberg (S) och Zinaida Kajevic (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Utskottet behandlar i betänkandet framställning 2022/23:RB1 Årsredovisning för Sveriges riksbank 2022. I framställningen föreslår Riksbankens direktion att riksdagen fastställer resultaträkningen och balansräkningen för räkenskapsåret 2022 enligt förslaget i årsredovisningen. Årsredovisningen för 2022 utgår från uppdraget i då gällande riksbankslag, lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank. I betänkandet behandlas också framställning 2022/23:RB2 Riksbanksfullmäktiges förslag till vinstdisposition 2022 med mera. Framställningen innehåller fullmäktiges förslag till disposition av Riksbankens resultat 2022 och fullmäktiges verksamhetsberättelse. Vidare behandlas i betänkandet Riksrevisionens redogörelse 2022/23:RR2 om revisionsberättelsen över Sveriges riksbanks årsredovisning 2022.

Finansutskottets uppgift är att förbereda riksdagens beslut om

- fastställande av Riksbankens resultaträkning och balansräkning
- hur Riksbankens resultat för verksamhetsåret 2022 ska disponeras
- ansvarsfrihet för fullmäktige och direktionen för verksamhetsåret.

Direktionens och fullmäktiges förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Riksbankens resultaträkning och balansräkning finns i bilaga 2 och i bilaga 3 redovisas fullmäktiges förslag till resultatdisposition. I bilaga 4 redovisas uppteckningar från den öppna utfrågning av direktionen om Riksbankens årsredovisning 2022 som hölls den 14 mars 2023.¹

Den 6 oktober 2022 informerades utskottet av dåvarande riksbankschef Stefan Ingves om Riksbankens värdepappersköp.

Den 14 februari 2023 informerades utskottet av riksbankschef Erik Thedéen om Riksbankens resultat 2022 och Riksbankens eget kapital.

Den 16 februari 2023 informerades utskottet av statssekreterare Johanna Lybeck Lilja om offentligfinansiella effekter av eventuella kapitaltillskott till Riksbanken.

Den 23 februari 2023 informerades utskottet av fullmäktiges ordförande Bo Broman och vice ordförande Tomas Eneroth om Riksbankens årsredovisning 2022 och fullmäktiges verksamhet 2022.

Den 14 mars 2023 höll finansutskottet en öppen utfrågning av Riksbankens direktion om Riksbankens årsredovisning 2022.

Utskottet har som ett led i beredningen av ärendet följt upp fullmäktigeledamöternas och direktionsledamöternas innehav av finansiella instrument samt fullmäktigeledamöternas bisysslor.

¹ Utfrågningen innehöll också en del 2 som behandlade det penningpolitiska beslutet från februari 2023. Hela utfrågningen publiceras som en fristående publikation i rapportserien rapporter från riksdagen (2022/23:RFR4).

Utskottets överväganden

Riksbankens årsredovisning och förvaltning 2022

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen fastställer Riksbankens resultaträkning och balansräkning för 2022 enligt direktionens förslag. Riksdagen godkänner också riksbanksfullmäktiges förslag till disposition av Riksbankens resultat på –80,7 miljarder kronor 2022. Förslaget innebär bl.a. att ingen vinst levereras in till statskassan och att Riksbankens eget kapital efter resultatdispositionen uppgår till –18,2 miljarder kronor.

Riksdagen beviljar riksbanksfullmäktige ansvarsfrihet för dess verksamhet och beviljar Riksbankens direktion ansvarsfrihet för förvaltningen av Riksbanken 2022.

Riksdagen lägger Riksrevisionens redogörelse om revisionsberättelsen över Riksbankens årsredovisning 2022 till handlingarna.

Riksbankens framställning om årsredovisningen

Riksbanken lämnade den 20 februari 2023 framställningen 2022/23:RB1 Årsredovisning för Sveriges riksbank 2022 till riksdagen. Årsredovisningen innehåller en förvaltningsberättelse, en balansräkning och en resultaträkning samt en bedömning av den interna styrningen och kontrollen.

Förvaltningsberättelsen

Riksbanken lade successivt om penningpolitiken i en allt stramare riktning

Efter många år med låg och stabil inflation steg konsumentpriserna snabbt under 2022. Inflationen nådde den högsta nivån på över 30 år. KPIF-inflationen (konsumentprisindex med fast ränta som är målvariabeln för penningpolitiken) steg till ungefär 10 procent i slutet av året. De långsiktiga inflationsförväntningarna i Sverige låg dock endast något över 2 procent i slutet av december. Uppgången i inflationen berodde enligt Riksbanken till stor del på kvardröjande produktions- och transportproblem efter pandemin och på kriget i Ukraina med efterföljande energikris i Europa. En stark efterfrågan i både Sverige och omvärlden bidrog också till att inflationen steg. Prisökningarna spred sig successivt under året till många olika kategorier av varor och tjänster.

Riksbanken lade under året om penningpolitiken i en allt stramare riktning och fattade beslut om höjningar av styrräntan som successivt steg från 0 procent i februari till 2,5 procent i november. Riksbankens köp av

värdepapper minskade också gradvis för att helt upphöra vid utgången av 2022.

Riksbankens arbete med finansiell stabilitet

Rysslands invasion av Ukraina och följderna av coronapandemin präglade Riksbankens arbete med finansiell stabilitet under 2022. Den ökade geopolitiska osäkerheten, stigande inflation och räntor, fallande tillgångspriser och svårigheter för vissa företag att finansiera sig på företagsobligationsmarknaden gjorde att Riksbanken bedömde att hoten mot den finansiella stabiliteten hade ökat. Riksbankens bedömning av hoten mot det finansiella systemet och systemets motståndskraft publiceras två gånger per år i de finansiella stabilitetsrapporterna.

Riksbanken ingår i Finansiella stabilitetsrådet och deltog i rådets möten om bl.a. coronapandemins och säkerhetslägets inverkan på de finansiella marknaderna och om likviditetsproblem i marknaden för elderivat under 2022.

Riksbanken fortsatte sitt arbete inom finansiell stabilitet med analys av nyckelområden som det svenska banksystemet, de kommersiella fastighetsföretagens och hushållens skuldsättning, risker kopplade till klimatomställningen samt det ökande cyberhotet.

Riksbanken fortsatte också sitt samarbete med myndigheter i Sverige och internationellt. Baselkommittén presenterade under året ett förslag till gemensam och konsekvent tolkning av standarderna för hur banker ska ta hänsyn till klimatrelaterade finansiella risker. Riksbanken deltog aktivt i arbetet med förslaget.

Digitaliseringen av betalningsmarknaden fortsätter

Enligt Riksbankens bedömning var betalningarna i Sverige under året överlag säkra och effektiva. Det var få störningar i Riksbankens avvecklingssystem Rix och kontantförsörjningen fungerade väl. Efterfrågan på kontanter ökade snabbt efter Rysslands invasion av Ukraina, men kontantanvändningen var fortfarande låg och de flesta använde digitala betalsätt. Det genomsnittliga värdet av kontanter i cirkulation uppgick till 65 miljarder kronor 2022, vilket är 4 miljarder kronor mer än 2021. Värdet av falska sedlar som togs ur cirkulation under året uppgick till ca 2 miljarder kronor.

Riksbanken lanserade under året en ny avvecklingstjänst för omedelbara betalningar – Rix-INST – som gör det möjligt för anslutna banker att avveckla betalningar i centralbankspengar dygnet runt. Vidare etablerades under året ett infrastrukturråd för betalningar och värdepapper med representanter från betalmarknaden.

Riksbanken konstaterar att digitaliseringen av betalningsmarknaden fortsätter. Fler väljer att använda digitala betalsätt samtidigt som färre väljer att betala med kontanter. För att möta digitaliseringen undersöker Riksbanken hur en eventuell e-krona skulle kunna fungera som ett digitalt komplement till kontanter. Projektet utarbetade under året ett förslag på hur e-kronan kan utformas legalt. Utgångspunkten är att e-kronan ska ses som en digital form

av kontanter som fungerar som ett komplement till fysiska kontanter. Analysen går nu vidare med syftet att utreda förutsättningar för en utgivningsbar e-krona. I december 2022 publicerade Riksbanken Betalningsrapporten. I den redovisar Riksbanken resultatet från den återkommande undersökningen av svenska folkets betalningsvanor.

Förberedelser för Riksbankens utökade ansvar för kontanthantering

Riksbankens direktion beslutade i januari 2022 att öppna depåer på olika platser i Sverige för lagring och ut- och inlämning av sedlar till och från banker. Skälet är det utökade ansvar för kontanthantering som Riksbanken fått genom den nya riksbankslagen. Depåerna, som blir minst fem, ska ligga i Stockholm, Jönköping, nedre respektive övre Norrland samt på ytterligare en plats i södra eller mellersta Sverige. Tre av depåerna kommer att öppnas 2023 och de andra depåerna kommer att tas i drift längre fram. Under året pågick arbetet med att hitta och färdigställa lämpliga lokaler för denna verksamhet.

Riksbankens arbete med hållbarhet

Riksbankens arbete med att främja långsiktig hållbarhet har under senare år blivit en alltmer integrerad del i policyarbetet. Särskilt klimatförändringarna har varit i fokus eftersom de kan påverka förutsättningarna för hur Riksbanken uppfyller sitt mandat. Riksbankens arbete med detta beskrivs i Riksbankens klimatrapport. Enligt Riksbankens hållbarhetsstrategi ska, inom Riksbankens mandat och utan att åsidosätta Riksbankens mål, Riksbankens policyarbete anpassas till förmån för en mer hållbar utveckling. Det berör den penningpolitiska analysen, arbetet med betalningar och finansiell stabilitet samt omvärldsbevakning och tillgångsförvaltning.

Forskning, statistik och informationsförsörjning

Målet med Riksbankens forskning är att tillhandahålla bättre underlag för Riksbankens policybeslut och att vara en länk mellan Riksbanken och den akademiska världen. Forskningsresultaten publiceras i Riksbankens egna publikationer och i internationella vetenskapliga tidskrifter.

Riksbanken publicerar statistiska uppgifter om valuta- och kreditförhållanden. Statistik över finansmarknaden, värdepappersemissioner och betalningsbalansen produceras och publiceras på Riksbankens uppdrag av Statistiska centralbyrån (SCB). Vidare samlar Riksbanken in och publicerar daglig omsättningsstatistik på ränte- och valutamarknaden och dagliga noteringar för referensräntan Swestr.

Riksbankens utlåning via Internationella valutafonden

Internationella valutafonden (IMF) efterfrågade under året ytterligare finansiering till Fonden för utlåning till låginkomstländer, och i november gav riksdagen sitt medgivande till att Riksbanken bidrar med ytterligare 150 miljoner särskilda dragningsrätter (SDR)² till fonden.

² Värdet på en SDR uppgick den 31 december 2022 till 13,92 SEK.

Vidare arbetade IMF under 2022 med att inrätta en ny hållbarhetsfond Resilience and Sustainability Trust (RST), för utlåning till låg- och medelinkomstländer, med syftet att finansiera klimatomställning och pandemiberedskap. Riksbanken bidrog till utformningen av fonden genom aktiva diskussioner med IMF samt via den nordisk-baltiska valkretsen. I november 2022 beslutade riksdagen att godkänna att Riksbanken bidrar med utlåning till RST. Riksbankens lån till RST sker under förutsättning att medel anvisas på statens budget motsvarande 2 procent av lånesumman till reservbufferten i fonden.

IMF lanserade under hösten 2022 en ny typ av lånefacilitet som ska bistå länder med betalningsbalansproblem länkade till energi- och matpriser.

I december 2022 återbetalade IMF de medel som valutafonden under tidigare år ansamlat som en buffert genom att bl.a. göra avdrag från räntebetalningar som avser Riksbankens reservposition i IMF. Återbetalningen uppgick till 11,3 miljoner SDR och gjordes till Riksbankens SDR-konto. IMF har tidigare föreslagit att Riksbanken ska efterskänka medlen för att finansiera skuldåtgärder för kraftigt skuldsatta länder, men eftersom Europeiska centralbanken (ECB) menar att den här formen av deltagande i skuldavskrivningar från nationella centralbanker inte är förenlig med förbudet mot monetär finansiering valde Riksbanken att medlen i stället skulle återbetalas.

Riksbankens övriga internationella samarbete

Under 2022 var Riksbankens internationella samarbete delvis inriktat på de ekonomiska följderna av Rysslands invasion av Ukraina och på vilka implikationer den stigande inflationen och situationen på energimarknaden har för penningpolitiken och den finansiella stabiliteten. Riksbanken deltog såväl i beslutsfattande om utformningen av standarder och regler som i tillsyn inom EU och på global nivå. I många av dessa frågor samarbetade Riksbanken med Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och Finansdepartementet. Det internationella arbetet utfördes t.ex. inom ramen för Banken för internationell betalningsutjämning (BIS), Europeiska centralbankssystemet (ECBS) och andra EU-organ.

BIS Innovation Hub Nordic Centre etablerades i Stockholm 2021 i samarbete mellan Riksbanken och centralbankerna i Danmark, Island och Norge. Under 2022 arbetade centret bl.a. med projekt som rör analys av betalningsdata och digitala centralbankspengar.

Riksbanken samarbetar med flera andra centralbanker och internationella organisationer för att undersöka förutsättningarna för att ge ut digitala centralbankspengar, förenkla utlandsbetalningar samt övervaka finansiella infrastrukturer. Riksbanken ledde under året arbetsgruppen Future of Payments inom G20 och undersökte där möjligheten att förenkla utlandsbetalningar med ny betalningsinfrastruktur, digitala centralbankspengar och s.k. stablecoins, en typ av kryptotillgång.

Klimatförändringarna och deras påverkan på det finansiella systemet har i allt högre grad kommit upp på centralbankernas agendor. I tillägg till det arbete som utförs på klimatområdet genom IMF och Europeiska systemrisknämnden (ESRB) deltar Riksbanken sedan 2018 också i Network for Greening the Financial System, ett globalt nätverk för centralbanker och tillsynsmyndigheter med fokus på klimataspekter i dessa myndigheters arbete.

Riksbanken ger s.k. teknisk assistans till centralbanker i utvecklingsländer. Under hösten 2022 hade Riksbanken ett tätt kunskapsutbyte med Ukraina om bl.a. betalningssystem i händelse av kris och krig.

Riksbankens kommunikationsarbete

Under 2022 kom inflationen och höjningarna av styrräntan att prägla Riksbankens kommunikationsarbete. Mediernas rapportering om Riksbanken ökade under 2022 till rekordnivåer. Kommunikation i nya former är en av fem prioriteringar i Riksbankens strategiska plan. Strategin fokuserar på att utveckla möten och kommunikation med allmänheten, särskilt dialogen med unga vuxna.

Förtroendet för Riksbanken enligt externa undersökningar sjönk något under året, dock från mycket höga nivåer.

Arbetsplatsen och medarbetarna

Riksbanken fortsatte att rekrytera nya medarbetare under 2022 och sysselsatte vid utgången av året 479 medarbetare (422 årsarbetskrafter) jämfört med 444 medarbetare (416 årsarbetskrafter) vid utgången av 2021. Andelen kvinnor var 45 procent och män 55 procent. På chefstjänsterna var andelen kvinnor och män 51 respektive 49 procent. Den totala personalomsättningen var 13 procent. Medarbetarundersökningar visade att trivseln är god och att chefernas ledarskap får höga betyg. Möjligheten till distansarbete infördes permanent efter en provperiod och nya etiska regler infördes i slutet av året för samtliga medarbetare. En ny avdelning för it och digitalisering (AID) inrättades den 1 januari 2022.

Krishantering och beredskap

Riksbanken är en del av Sveriges totalförsvaret och deltar aktivt, tillsammans med andra myndigheter inom det finansiella området, i planeringen för det civila försvaret. Riksbanken ingår också sedan den 1 oktober 2022 på frivillig basis i beredskapssektorn Finansiella tjänster, där Finansinspektionen är sektorsansvarig myndighet. All tillsvidareanställd personal krigsplacerades under året.

Förberedelserna inför Riksbankens utökade ansvar för beredskap enligt den nya riksbankslagen fortlöpte under 2022. Riksbanken ska enligt den nya lagen säkerställa allmänhetens möjligheter att göra betalningar såväl i fredstida krissituationer som under höjd beredskap. Ansvaret innebär bl.a. att Riksbanken får definiera vilka företag som är av särskild betydelse för att betalningar ska fungera och därmed omfattas av krav på planering, utbildning, övning och deltagande i det arbete som Riksbanken leder.

Redovisad förlust i Riksbankens tillgångsförvaltning

Riksbanken förvaltar finansiella tillgångar för att banken ska kunna uppfylla lagstadgade mål och utföra sina uppdrag. Merparten av tillgångarna utgörs av värdepapper i svenska kronor som Riksbanken köpt i penningpolitiskt syfte. Andra stora delar av tillgångarna utgörs av guld, valutareserven respektive fordringar på IMF. Riksbankens finansiella skulder består till största delen av inlåning i svenska kronor, dvs. banksystemets likviditetsöverskott i svenska kronor gentemot Riksbanken. Riksbankens tillgångar och skulder framgår av tabell 1 Riksbankens balansräkning nedan.

Riksbanken har sedan februari 2015 använt köp av svenska statsobligationer som ett verktyg för att göra penningpolitiken mer expansiv. Under andra halvåret 2022 drog Riksbanken gradvis ned på takten i köpen så att innehavet började minska, eftersom de samlade förfallen var större än köpen. Det samlade innehavet uppgick i slutet av året till 823,7 miljarder kronor. Det största innehavet bestod av svenska säkerställda obligationer.

Riksbanken redovisar en förlust på 80,7 miljarder kronor för 2022. Förlusten beror på att innehavet av räntebärande värdepapper minskade i marknadsvärde när ränteläget i Sverige och omvärlden steg kraftigt under året. I det redovisade resultatet ingår endast värdeförändringar i form av realiserade vinster och förluster samt de orealiserade förluster som leder till nedskrivningar. Övriga orealiserade värdeförändringar (positiva) under året är bokförda mot värderegleringskonton.

Förlusten minskar Riksbankens kapital

Riksbankens kapital består av eget kapital, orealiserade vinster på värderegleringskonton och medel som tidigare avsatts för finansiella risker. Ett syfte med kapitalet är att det tillsammans med sedlar och mynt ska utgöra en räntefri finansiering som behövs för Riksbankens intjäning. Ett annat syfte med kapitalet är att utgöra en buffert mot framtida förluster. Till följd av Riksbankens redovisade förlust kommer bankens eget kapital att bli negativt när riksdagen beslutat om Riksbankens vinstdisposition för 2022. Riksbankens totala kapital, inklusive årets resultat, värderegleringskonton och avsatta medel, uppgick till 98,8 miljarder kronor i bokslutet för 2022.

Övergång till egenfinansierad valutareserv

Valutareserven består huvudsakligen av tillgångar i sådana valutor som efterfrågas av bankerna när de behöver likviditetsstöd och sådana tillgångar som snabbt kan omvandlas till likvida medel, främst statsobligationer i amerikanska dollar och euro. Inga större ändringar av valutasammansättningen gjordes under 2022. I januari 2021 beslutade direktionen att Riksbanken skulle ersätta den via Riksgäldskontoret upplånade delen av valutareserven med egen finansiering genom inlåning i svenska kronor från banker. Växlingarna slutfördes den 31 december 2022. Sammantaget över året köpte Riksbanken utländsk valuta för motsvarande 141,1 miljarder kronor. När det sista lånet förfaller i april 2023 har Riksbanken övergått till en helt

egenfinansierad valutareserv. Övergången till egenfinansierad valutareserv bidrog till att riskerna på Riksbankens balansräkning ökade.

Riksbankens kapital och den nya riksbankslagen

Riksbanken anför att även om det negativa resultatet 2022 kommer att slå mot det egna kapitalet påverkas inte Riksbankens förmåga att genomföra sina uppgifter under året. På kort sikt kan Riksbanken ha ett litet eller negativt eget kapital och ändå fungera ungefär som vanligt. På längre sikt behöver Riksbankens kapital dock bli större för att Riksbanken ska ha en tillfredsställande grad av finansiellt oberoende.

Efter årets stora förlust och den resultatdisposition som riksdagen ska besluta om under 2023 faller det egna kapitalet under en tredjedel av målnivån för eget kapital. Riksbanken behöver därmed göra en framställning till riksdagen för att återställa det egna kapitalet senast i samband med årsredovisningen för 2023, som är det första året den nya riksbankslagen gäller. Hur stort belopp en sådan framställning kommer att omfatta beror enligt Riksbanken på flera faktorer, t.ex. nivån på Riksbankens eget kapital, förväntad framtida intjäningsförmåga, förväntade framtida kostnader samt hur värderegleringskonton ska beaktas.

Riksbankens seignorage har minskat över tid

Riksbankens seignorage är den del av Riksbankens redovisade resultat som kommer från rätten att ge ut sedlar och mynt. Storleken på Riksbankens seignorage har minskat under de senaste decennierna, vilket beror såväl på att ränteläget varit lågt som på att det totala värdet på utelöpande sedlar och mynt har minskat. Räkenskapsårets seignorage beräknas ha uppgått till 50 miljoner kronor, vilket är 100 miljoner kronor lägre än 2021.

Riksbankens balansräkning och resultaträkning

I tabell 1 presenteras i sammandrag Riksbankens balansräkning och hur den förändrats jämfört med föregående år.

Tabell 1 Riksbankens balansräkning*Miljoner kronor*

	2022	2021	Förändring
Tillgångar			
Guld	76 488	66 680	9 808
Fordringar på IMF	115 530	102 794	12 736
Valutareserv	480 274	392 994	87 280
Strukturella transaktioner	–	19 000	–19 000
Utlåningsfacilitet	–	68	–68
Värdepapper i svenska kronor	819 664	974 712	–155 048
Övriga tillgångar	8 005	8 001	4
Summa tillgångar	1 499 961	1 564 249	–64 288
Skulder			
Utelöpande sedlar och mynt	64 956	61 462	3 494
Inlåningsfacilitet	574 293	588 068	–13 775
Emitterade skuldcertifikat	583 726	535 007	48 719
Skuld till Riksgälden i utländsk valuta	75 586	126 651	–51 065
Motpost till särskilda dragningsrätter IMF	90 417	82 280	8 137
Övriga skulder	12 179	10 187	1 992
Avsättningar	423	5 435	–5 012
Värderegleringskonto	116 563	88 707	27 856
Eget kapital	62 552	66 488	–3 936
Redovisat resultat	–80 734	–36	–80 698
Summa skulder	1 499 961	1 564 249	–64 288

Källa: Riksbanken.

Under 2022 minskade Riksbankens balansomslutning med 64,3 miljarder kronor. Värdepappersinnehavet i svenska kronor minskade främst till följd av direktionens beslut att utforma köpen under andra halvåret så att innehavet minskade. Syftet var att lägga om penningpolitiken i en mindre expansiv riktning. Dessutom har högre obligationsräntor medfört att marknadspriset på värdepappersinnehavet fallit.

Valutareserven ökade med 88 miljarder kronor främst till följd av direktionens beslut att redan under 2022 köpa utländsk valuta från banker motsvarande de valutalån som lånats upp från Riksgäldskontoret och som förfaller under våren 2023. Dessutom har kronförsvagningen medfört att de utländska tillgångarna blivit mer värda i kronor räknat. Försvagningen av kronan bidrog även till att öka värdet på guldreserven.

Under perioden minskade posten Eget kapital med 3,9 miljarder kronor på grund av vinstutdelning och omföring av föregående års resultat i enlighet med av riksdagen beslutad vinstdisposition. Eftersom Riksbanken redovisar en förlust om 80,7 miljarder kronor för 2022 kommer posten Eget kapital att bli negativ när riksdagen beslutat om Riksbankens resultatdisposition för 2022.

Av balansräkningen framgår också fordringar respektive skulder till IMF. Värdet på Riksbankens fordringar på IMF var vid årets slut 115,5 miljarder kronor, medan värdet på bankens skulder till IMF var 90,4 miljarder kronor.

Tabell 2 Riksbankens resultaträkning

Miljoner kronor

	2022	2021
Ränteintäkter	11 661	4 557
Räntekostnader	-10 503	-1 645
Nettoresultat av finansiella transaktioner, nedskrivningar och riskavsättningar	-80 961	-2 165
Avgifts- och provisionsintäkter	143	129
Avgifts- och provisionskostnader	-28	-23
Erhållna utdelningar	64	110
Övriga intäkter	31	59
Summa nettointäkter	-79 593	1 022
Personalkostnader	-589	-546
Administrationskostnader	-471	-441
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	-66	-65
Sedel- och myntkostnader	-15	-6
Summa kostnader	-1 141	-1 058
Årets resultat	-80 734	-36

Källa: Riksbanken.

Som framgår av tabell 2 uppgick Riksbankens resultat för 2022 till -80,7 miljarder kronor. Förlusten beror främst på att Riksbankens värdepappersinnehav skrevs ned till följd av att obligationsräntorna hade stigit under 2022. Nedskrivningen av värdepappersinnehavet är en realiserad förlust som kommer att leda till högre framtida ränteintäkter från nedskrivningsdagen fram till dess att respektive nedskrivet värdepapper säljs eller förfaller. I posten Nettoresultat av finansiella transaktioner, nedskrivningar och riskavsättningar ingår en återföring av 5 miljarder kronor som tidigare avsatts som riskbuffert för att stärka motståndskraften för framtida förluster.

Förvaltningskostnaderna, dvs. i huvudsak personal- och administrationskostnader, uppgick till -1,1 miljarder kronor.

De återstående åtaganden som Riksbanken har gentemot IMF, och som redovisas utanför balansräkningen, framgår av tabell 3.

Tabell 3 Riksbankens återstående utlånings- och växelåtaganden mot IMF*Miljoner kronor*

	2022-12-31	2021-12-31
Särskilda dragningsrätter (SDR)	177 978	162 078
Insatskapital (kvot)	43 785	41 585
New Arrangements to Borrow	62 502	56 481
Kreditavtal	44 381	40 387
Poverty Reduction and Growth Trust	9 851	9 843
Totalt återstående åtagande	338 497	310 374

Källa: Riksbanken.

Direktionens bedömning av intern styrning och kontroll

Direktionen har utvärderat om den interna styrningen och kontrollen under 2022 uppfyllde de krav som ställs i riksbankslagen. Direktionen gör bedömningen att den interna styrningen och kontrollen var betryggande under den period som årsredovisningen avser.

En central del i en betryggande intern styrning och kontroll är att verksamheten har en ändamålsenlig riskhantering. Riksbankens operativa risker bedömdes öka något under 2022. Orsaken var bl.a. ökade risker relaterade till informationshantering samt utmaningar kopplade till nyckelpersonsberoende och leverantörsstyrning. Årets utveckling av räntor och valutakurser, som Riksbanken är exponerad mot, medförde att de finansiella riskerna ökade.

Riksbanksfullmäktiges framställning om resultatdisposition

Fullmäktige lämnade den 20 februari 2023 framställning 2022/23:RB2 Riksbanksfullmäktiges förslag till vinstdisposition 2022 med mera till riksdagen. Framställningen innehåller fullmäktiges förslag till disposition av Riksbankens resultat 2022 samt fullmäktiges verksamhetsberättelse.

Förslaget till disposition av resultatet

Fullmäktige tillämpar sedan flera år en vinstutdelningsprincip som i korthet innebär att 80 procent av Riksbankens genomsnittliga resultat för de senaste fem åren ska levereras till statskassan. Resultatet beräknas exklusive valutakurs- och guldvärdeeffekter men inklusive de priseffekter som redovisas på värde regleringskontot i balansräkningen. För 2022 tillämpar fullmäktige samma beräkningssätt när det gäller beloppet som ska levereras in till statskassan, men förslaget till hur årets förlust ska avräknas mot Riksbankens eget kapital har anpassats till en egen kapitalstruktur som enligt den nya riksbankslagen ska tillämpas sedan den 1 januari 2023. Den nya riksbankslagens regler om beräkning av vinstutdelning ska tillämpas första

gången för 2023 års resultat. Riksrevisionen har inte noterat några avvikelser från den använda vinstutdelningsprincipen.

Riksbankens resultat för 2022 uppgår till –80,7 miljarder kronor. 80 procent av det genomsnittliga resultatet för de senaste fem åren uppgår till –12,2 miljarder kronor. Fullmäktige lämnar följande förslag till disposition av Riksbankens resultat för räkenskapsåret 2022:

- ingen vinst levereras in till statskassan
- 22,6 miljarder kronor tas i anspråk ur Riksbankens balanserade vinstmedel
- 40 miljarder kronor tas i anspråk ur Riksbankens grundfond
- resterande del av förlusten, 18,2 miljarder kronor, förs som ett negativt saldo till Riksbankens balanserade vinstmedel.

Efter denna resultatdisposition kommer Riksbankens eget kapital att vara negativt och uppgå till –18,2 miljarder kronor. Av tabellen i bilaga 3 framgår beräkningen av Riksbankens inleverans till staten och av förlustdispositionen.

Fullmäktiges ledamöter och suppleanter under 2022

Fullmäktige har elva ledamöter och lika många suppleanter. Fullmäktige bestod under året t.o.m. den 10 oktober 2022 av följande ledamöter: Susanne Eberstein (ordförande), Michael Lundholm (vice ordförande), Hans Hoff, Hans Birger Ekström, Bo Broman, Marie Granlund, Peter Helander, Ali Esbati (t.o.m. den 4 februari), Mia Sydow Mölleby (fr.o.m. den 6 maj), Chris Heister, Mikael Eskilandersson och Caroline Helmersson Olsson. Suppleanter under samma period var Agneta Gille, Jonas Jacobsson Gjörtler, Thomas Strand, Malin Löfsjögård, Josef Fransson, Mathias Tegnér, Roger Tiefensee, ClasGöran Carlsson, Maria Plass, Sammy Almedal och Agneta Börjesson.

Den 11 oktober 2022 utsåg riksdagen nya ledamöter och vid årsskiftet bestod fullmäktige av följande ledamöter: Bo Broman (ordförande), Tomas Eneroth (vice ordförande, fr.o.m. den 19 oktober), Susanne Ackum, Martin Kinnunen, Annelie Karlsson, Hans Birger Ekström, Hans Hoff, Mattias Karlsson, Jonas Jacobsson Gjörtler, Emma Lennartsson och Mats Odell. Suppleanter under samma period var Andrea Kronvall, Mathias Tegnér, Malin Löfsjögård, Linda Lindberg, Ulla Andersson, Maria Plass, Peter Helander, Erik Kristow, Katarina Brännström, Rasmus Ling och Hanne Clivemo (fr.o.m. den 12 december).

Fullmäktiges verksamhet under 2022

Fullmäktige sammanträdde vid 17 tillfällen under året.

Fullmäktige fattade beslut om förändringar i arbetsordningen som rörde Riksbankens organisation. Förändringarna trädde i kraft den 1 november.

Fullmäktige granskade även direktionen genom sin revisionsfunktion, där KPMG AB haft uppdraget sedan 2019. Fullmäktige fastställer årligen en plan för revisionsfunktionens arbete. Under året lämnade KPMG bl.a. en rapport om sin granskning av hur direktionen säkerställer att Riksbanken har en

ändamålsenlig process för att hantera de förändringar som den nya riksbankslagen kommer att innebära.

Direktionens ledamöter deltog vanligtvis i fullmäktiges sammanträden och redogjorde då för viktigare beslut och händelser i Riksbankens verksamhet, exempelvis den aktuella penningpolitiken och arbetet med att övervaka stabiliteten i det finansiella systemet. Vidare informerades fullmäktige om riksdagens utvärdering av penningpolitiken, ändringar i Riksbankens instruktion, revideringar av Riksbankens etiska regler samt om depåverksamhet och Betalningsrapporten. Fullmäktige informerades också om resultatet i kapitalförvaltningen, Riksbankens egenfinansiering av valutareserven och finansiella riskavsättningar. Fullmäktige har också fått fördjupad information om bl.a. Riksbankens arbete med teknisk assistans, möjliga ekonomiska konsekvenser av kriget mellan Ryssland och Ukraina, status i arbetet med e-kronan och den pågående statliga betalningsutredningen.

Riksrevisionens revisionsberättelse över Riksbankens årsredovisning

Riksrevisionen lämnade den 10 mars 2023 en redogörelse om revisionsberättelsen över Sveriges riksbanks årsredovisning 2022 till riksdagen (redog. 2022/23:RR2). Enligt Riksrevisionen har Riksbanken i alla väsentliga avseenden upprättat årsredovisningen enligt lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank och i enlighet med de regler för bokföring och årsredovisning som fastställts av Riksbankens direktion. Riksbanken bedöms också ha gett en rättvisande bild av bankens ekonomiska resultat, finansiering och finansiella ställning per den 31 december 2022. Dessutom bedöms Riksbanken ha lämnat en förvaltningsberättelse och information i övrigt som är förenlig med och stöder en rättvisande bild i årsredovisningen som helhet. Riksrevisionen tillstyrker därför att riksdagen fastställer balansräkningen och resultaträkningen för 2022.

Riksrevisionen uttalar sig även om fullmäktiges och direktionens förvaltning av Riksbanken för 2022. Utifrån genomförda revisionsåtgärder tillstyrker Riksrevisionen att riksdagen beviljar ansvarsfrihet för fullmäktige för dess verksamhet och för direktionen för förvaltningen av Riksbanken för 2022.

Det är Riksbankens direktion som i enlighet med kraven i riksbankslagen har ansvar för att lämna ett uttalande om den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten. Enligt Riksrevisionen har det i revisionen inte framkommit något som skulle tyda på att ledningen i sin bedömning av intern styrning och kontroll inte har följt lagen om Sveriges riksbank.

Pågående arbete och kompletterande information

Betalningsutredningen

Den 31 mars 2023 överlämnade den särskilda utredaren Anna Kinberg Batra Betalningsutredningens betänkande Staten och betalningarna (SOU 2023:16) till regeringen. Utredningen tillsattes efter riksdagens tillkännagivande om statens roll på betalningsmarknaden (bet. 2018/19:FiU44, rskr. 2018/19:293). Av betänkandet framgår att betalningsmarknaden och hela betalnings-ekosystemet har digitaliserats i snabb takt. Digitaliseringen skapar nya betaltjänster och bidrar till effektivitet, men stora grupper ställs utanför. Därtill har systemsårbarheter uppstått. Inte minst av dessa skäl behöver staten ta en större roll, enligt utredaren, som bl.a. föreslår följande:

- Fler måste ges tillgång till betalkonto, bl.a. genom en effektivare tillsyn och att banker använder möjligheten i lagstiftningen att erbjuda konto med mer begränsade funktioner (lågrikskonto). Därutöver bör statens insatser för att alla i Sverige ska ha möjlighet att göra betalningar till rimliga kostnader, oavsett betalningssätt, stärkas och breddas.
- För att säkra inte minst livsmedelstillgången i en fredstida krissituation och vid höjd beredskap ska staten kunna garantera vissa s.k. offlinebetalningar under en begränsad tid och Skatteverket ska kunna bevilja undantag från kassaregister för att underlätta kontant betalning.
- Fysiska apotek föreslås bli skyldiga att ta emot kontant betalning för läkemedel m.m. som omfattas av högkostnadsskyddet. Motsvarande lagstiftning för livsmedel och drivmedel bör enligt utredaren inte uteslutas. Det ska vara möjligt att betala in skatt med kontanter upp till ett visst belopp.
- Utredningen bedömer i enlighet med rättspraxis att statliga, kommunala och regionala myndigheter är skyldiga att ta emot kontanter som betalning för offentligrättsliga avgifter. Det gäller även privata aktörer som utför motsvarande verksamhet på det offentliga uppdrag.
- Utredningen bedömer att det i dag inte finns tillräckliga samhällsbehov av att Riksbanken ger ut en s.k. e-krona. Omvärldsförändringar kan leda till en annan bedömning i framtiden. Riksbanken bör enligt utredaren fortsätta att utvärdera förutsättningarna för en e-krona och återkomma med en framställning till riksdagen under 2024 med en bedömning av om det finns tillräckliga skäl att införa en e-krona.

IMF:s utvärdering av den finansiella sektorn i Sverige

Den 16 mars 2023 publicerade IMF en särskild utvärdering av den finansiella sektorn i Sverige, ett s.k. Financial Sector Assessment Program (FSAP). FSAP genomförs återkommande för medlemsländer med systemviktiga finansmarknader. Senast IMF genomförde en FSAP för Sverige var 2016. IMF konstaterar att Sverige återhämtade sig snabbt från covid-19-krisen. Inom

ramen för ett robust ramverk för tillsyn och reglering kom finanssektorn ur krisen med betydande kapital- och likviditetsbuffertar. Framöver väntas enligt IMF den ekonomiska tillväxten avta till följd av högre energipriser, stramare finansiella villkor och minskat förtroende efter kraftigt lägre huspriser. Med en ihållande inflation normaliserade Riksbanken enligt IMF räntorna mer aggressivt än väntat förra året. Systemrisker för det finansiella systemet uppstår enligt IMF från hög exponering av banker mot sektorn för kommersiella fastigheter; begränsad likviditet på företagsobligationsmarknaderna samt hushållens höga skuldsättning och känslighet för högre räntor. IMF konstaterar att det svenska banksystemet är nästan tre gånger så stort som BNP och är sammankopplat nationellt och regionalt.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har granskat Riksbankens årsredovisning 2022 och förvaltningen av Riksbanken under samma år. Utskottet tillstyrker, i likhet med Riksrevisionen i dess redogörelse om revisionsberättelsen, att fullmäktige beviljas ansvarsfrihet för sin verksamhet och att direktionen beviljas ansvarsfrihet för förvaltningen av Riksbanken under 2022. Vidare konstaterar utskottet att Riksbanken enligt Riksrevisionen bedöms ha gett en rättvisande bild av bankens ekonomiska resultat, finansiering och finansiella ställning per den 31 december 2022. Dessutom bedöms Riksbanken enligt Riksrevisionen ha lämnat en förvaltningsberättelse och information i övrigt som är förenlig med och stöder en rättvisande bild i årsredovisningen som helhet. Därmed tillstyrker utskottet att Riksbankens resultaträkning och balansräkning för 2022 fastställs enligt direktionens förslag. Utskottet föreslår också att riksdagen godkänner fullmäktiges förslag till disposition av Riksbankens resultat 2022. Förslaget innebär att Riksbankens förlust på 80,7 miljarder kronor disponeras så att ingen vinst levereras in till statskassan, 22,6 miljarder kronor tas i anspråk ur Riksbankens balanserade vinstmedel och 40 miljarder kronor ur Riksbankens grundfond samt att resterande del av förlusten på 18,2 miljarder kronor förs upp som ett negativt saldo till Riksbankens balanserade vinstmedel. Utskottet föreslår även att riksdagen lägger Riksrevisionens redogörelse om revisionsberättelsen över Riksbankens årsredovisning 2022 till handlingarna.

Riksbankens balansräkning minskade under 2022, efter att ha ökat kraftigt de två föregående verksamhetsåren. Utskottet konstaterar att Riksbanken liksom många andra centralbanker runt om i världen redovisar en betydande förlust för 2022. Förlusten på 80,7 miljarder kronor är i huvudsak realiserad och beror på att stigande marknadsräntor minskade värdet på Riksbankens värdepappersportfölj och då framför allt på statsobligationer och säkerställda obligationer. Förlusten innebär att Riksbankens eget kapital – efter riksdagens beslut om resultatdisposition i enlighet med fullmäktiges förslag – blir negativt och att ingen vinst levereras in till statskassan. Utskottet noterar att Riksbanken gör bedömningen att även om förlusten minskar Riksbankens

totala kapital och det egna kapitalet blir negativt påverkas inte Riksbankens förmåga att utföra sina uppgifter i närtid. På sikt bedömer dock Riksbanken att kapitalet bör öka för att säkerställa bankens finansiella oberoende. Av betydelse i sammanhanget är också den nya riksbankslagens bestämmelser om målnivån för Riksbankens eget kapital och vid vilka kapitalnivåer Riksbanken är skyldig att göra en framställning till riksdagen om återställning av det egna kapitalet. Dessa bestämmelser gäller fr.o.m. räkenskapsåret 2023, och utskottet kommer därmed att senast i samband med behandlingen av Riksbankens årsredovisning för 2023 att få anledning återkomma i frågan om Riksbankens eget kapital.

En svagare krona har medfört ett positivt och till stor del orealiserat resultat för valutareserven, som sammanlagt ökade i värde under 2022. Försvagningen av kronan bidrog också till ett ökat värde på guldreserven. Utskottet noterar att Riksbanken under året slutförde valutaväxlingarna för en egenfinansierad valutareserv och att detta bidrog till att öka risken på balansräkningen. Det sistnämnda beror på att egenfinansiering av valutareserven till skillnad från finansiering genom upplåning via Riksgäldskontoret ökar valutarisken på balansräkningen.³

Utskottet konstaterar att Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och de senaste årens pandemi är händelser som har haft stor påverkan på ekonomin i omvärlden och i Sverige och därmed på Riksbankens verksamhet under 2022. Det gäller Riksbankens arbete med såväl prisstabilitet som finansiell stabilitet. Också när det gäller Riksbankens internationella samarbete låg mycket av fokus under året på de ekonomiska effekterna av kriget i Ukraina. Efter en lång period med låg inflation steg under 2022 inflationen kraftigt och nådde den högsta nivån på över 30 år. Penningpolitiken fick en allt stramare inriktning och styrriktan höjdes från 0 procent i februari till 2,5 procent i slutet av året. Riksbankens köp av värdepapper minskade också gradvis för att helt upphöra vid utgången av 2022. Med en ökad geopolitisk osäkerhet, stigande inflation och räntor, fallande tillgångspriser och svårigheter för vissa företag att finansiera sig på företagsobligationsmarknaden bedömdes hoten mot den finansiella stabiliteten ha ökat.

Utskottet noterar att betalningarna i Sverige under 2022 enligt Riksbankens bedömning överlag var säkra och effektiva. Under året lanserade Riksbanken en ny tjänst för omedelbara betalningar, intensifierade sitt arbete med beredskap för att öka motståndskraften i betalningssystemet och fortsatte projektarbetet med en möjlig e-krona. Utskottet konstaterar att betalningsmarknaden är i stark förändring. Digitaliseringen av den svenska betalningsmarknaden fortsätter, även om efterfrågan på kontanter ökade tillfälligt efter Rysslands invasion av Ukraina. Den omfattande digitaliseringen av betalningsmarknaden och den trendmässiga nedgången i

³ När valutareserven finansieras via lån från Riksgäldskontoret motsvaras dessa lån på tillgångssidan i balansräkningen av tillgångar i utländsk valuta i valutareserven. Valutakursförändringar påverkar därmed både skuld och tillgångar. Vid egenfinansiering blir skulden i stället denominerad i kronor medan tillgångarna i valutareserven är denominerade i utländsk valuta.

användningen av kontanter ger som utskottet tidigare framhållit upphov till viktiga frågor om statens och den privata sektorns roller på betalningsmarknaden. Detta är frågor som behandlas i det nyligen överlämnade betänkandet Staten och betalningarna (SOU 2023:16) av Betalningsutredningen, en utredning som tillsattes av regeringen efter ett tillkännagivande från riksdagen (bet. 2018/19:FiU44, rskr. 2018/19:293). Nu väntar sedvanlig remissbehandling av utredningens förslag.

Det kan vidare konstateras att Riksbankens arbete under 2022 också handlade om att förbereda verksamheten inför den nya riksbankslag som trädde i kraft den 1 januari 2023. Den nya lagen innebär bl.a. att Riksbanken får ett utökat ansvar för kontanthanteringen och för att upprätta sedeldepåer i olika delar av landet samt för att allmänheten ska kunna göra betalningar under kriser och höjd beredskap. Beredskapsansvaret innebär att Riksbanken får en ny samordnande och övervakande roll gentemot företag som har verksamhet av särskild betydelse för genomförandet av betalningar.

Utskottet noterar också att Riksbankens arbete med hållbarhet har blivit en alltmer integrerad del i policyarbetet inom Riksbankens olika verksamhetsområden. I synnerhet gäller det arbetet med klimatförändringar, som kan påverka förutsättningarna för hur Riksbanken uppfyller sitt mandat. Också i Riksbankens internationella samarbete har klimatförändringarnas påverkan på det finansiella systemet i allt högre grad kommit upp på centralbankernas agendor.

Avslutningsvis noterar utskottet att när det gäller Riksbanken som arbetsplats visar genomförda medarbetarundersökningar att trivseln under året var god och chefernas ledarskap fick höga betyg. Sjukfrånvaron var också låg. Nya etiska regler infördes i slutet av året för samtliga medarbetare. Riksbankens personalomsättning låg på 13 procent 2022, att jämföras med knappt 12 procent i staten som helhet. Utskottet noterar att allmänhetens förtroende för Riksbanken enligt externa mätningar föll tillbaka något under året, dock från mycket höga nivåer. Under verksamhetsåret utsåg fullmäktige en delvis ny ledning för Riksbanken. I juni 2022 utsågs Erik Thedéen till ny riksbankschef fr.o.m. januari 2023 och i september 2022 utsågs Aino Bunge till ny direktionsledamot fr.o.m. december 2022.

Som ett led i beredningen av årsredovisningen höll utskottet den 14 mars en öppen utfrågning med Riksbankens direktion. Uppteckningar från utfrågningen redovisas i bilaga 4 i betänkandet.

Utskottet kommer senare under innevarande riksmöte att följa upp och utvärdera Riksbankens penningpolitik 2022 i ett särskilt betänkande (bet. 2022/23:FiU24).

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Framställning 2022/23:RB1

Framställning 2022/23:RB1 Årsredovisning för Sveriges riksbank 2022:

Riksdagen fastställer Riksbankens resultaträkning och balansräkning för räkenskapsåret 2022 enligt förslaget i årsredovisningen.

Framställning 2022/23:RB2

Framställning 2022/23:RB2 Riksbanksfullmäktiges förslag till vinstdisposition 2022 med mera:

Riksdagen fastställer att Riksbankens resultat för 2022 på -80 734 miljoner kronor ska disponeras så att ingen vinst levereras in till statskassan, 22 552 miljoner kronor tas i anspråk ur Riksbankens balanserade vinstmedel, 40 000 miljoner kronor tas i anspråk ur Riksbankens grundfond samt att resterande del av förlusten, 18 182 miljoner kronor, förs som ett negativt saldo till Riksbankens balanserade vinstmedel.

Redogörelse 2022/23:RR2

Redogörelse 2022/23:RR2 Riksrevisionens redogörelse om revisionsberättelsen över Sveriges riksbanks årsredovisning 2022.

BILAGA 2

Riksbankens balansräkning och resultaträkning

Balansräkning*Miljoner kronor*

Tillgångar	2022-12-31	2021-12-31
Guld	76 488	66 680
Fordringar i utländsk valuta på hemmahörande utanför Sverige		
Fordringar på IMF	115 530	102 794
Banktillgodohavanden, lån och värdepapper	480 274	392 994
	<u>595 804</u>	<u>495 788</u>
Utlåning i svenska kronor till kreditinstitut i Sverige relaterad till penningpolitiska transaktioner		
Strukturella transaktioner	–	19 000
Utlåningsfacilitet	–	68
	<u>–</u>	<u>19 068</u>
Värdepapper i svenska kronor utgivna av hemmahörande i Sverige	819 664	974 712
Övriga tillgångar		
Materiella och immateriella anläggningstillgångar	600	576
Finansiella tillgångar	554	554
Derivatinstrument	–	–
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	6 721	6 725
Övriga tillgångar	130	146
	<u>8 005</u>	<u>8 001</u>
Summa tillgångar	1 499 961	1 564 249

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Skulder och eget kapital	2022-12-31	2021-12-31
Utelöpande sedlar och mynt		
Sedlar	61 798	58 315
Mynt	3 158	3 147
	64 956	61 462
Skulder i svenska kronor till kreditinstitut i Sverige relaterade till penningpolitiska transaktioner		
Inlåningsfacilitet	574 293	588 068
Finjusterande transaktioner	–	–
	574 293	588 068
Övriga skulder i svenska kronor till kreditinstitut i Sverige		
	268	108
Emitterade skuldcertifikat		
	583 726	535 007
Skulder i svenska kronor till övriga hemmahörande i Sverige		
	2 436	806
Skulder i svenska kronor till hemmahörande utanför Sverige		
	8 230	8 363
Skulder i utländsk valuta till hemmahörande i Sverige		
	75 586	126 651
Skulder i utländsk valuta till hemmahörande utanför Sverige		
	–	–
Motpost till särskilda dragningsrätter som tilldelats av IMF		
	90 417	82 280
Övriga skulder		
Derivatinstrument	–	–
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	1 174	845
Övriga skulder	71	65
	1 245	910
Avsättningar		
	423	5 435
Värderegleringskonton		
	116 563	88 707

Tabellen fortsätter på nästa sida.

Skulder och eget kapital	2022-12-31	2021-12-31
Eget kapital		
Grundfond	1 000	1 000
Reserver	61 552	65 488
	62 552	66 488
Årets resultat	-80 734	-36
Summa skulder och eget kapital	1 499 961	1 564 249

Resultaträkning*Miljoner kronor*

	2022	2021
Ränteintäkter	11 661	4 557
Räntekostnader	-10 503	-1 645
Nettoresultat av finansiella transaktioner, nedskrivningar och riskavsättningar	-80 961	-2 165
Avgifts- och provisionsintäkter	143	129
Avgifts- och provisionskostnader	-28	-23
Erhållna utdelningar	64	110
Övriga intäkter	31	59
Summa nettointäkter	-79 593	1 022
Personalkostnader	-589	-546
Administrationskostnader	-471	-441
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	-66	-65
Sedel- och myntkostnader	-15	-6
Summa kostnader	-1 141	-1 058
Årets resultat	-80 734	-36

BILAGA 3

Beräkning av Riksbankens vinstdisposition 2022

1 Beräkning av Riksbankens inleverans till staten

Miljoner kronor

Justering av årets resultat

Årets resultat 2022	-80 734
Avgår valutakursvinst bokförd i resultaträkningen	-9 646
Tillkommer prislöslust bokförd i balansräkningen	-8 997
Justerat resultat 2022	-99 377

Miljoner kronor

Beräkning av genomsnittligt justerat resultat

Justerat resultat 2018	6 460
Justerat resultat 2019	18 387
Justerat resultat 2020	7 782
Justerat resultat 2021	-9 729
Justerat resultat 2022	-99 377
Summa justerat resultat för de senaste fem åren	-76 477
Genomsnittligt justerat resultat för de senaste fem åren	-15 295

Miljoner kronor

Beräkning av inleveransbeloppet

80 % av det genomsnittliga justerade resultatet	-12 236
Inleverans 2022	0

2 Förlustdisposition

Miljoner kronor

Riksbankens balanserade vinstmedel

Saldo före resultatdisposition för 2022	22 552
Hela saldot på balanserade vinstmedel ianspråkats	-22 552
Resterande del av förlusten förs till balanserade vinstmedel	-18 182
Summa	-18 182

Miljoner kronor

Riksbankens grundfond

Saldo före resultatdisposition för 2022	40 000
Hela grundfondens saldo ianspråkats	-40 000
Summa	0

BILAGA 4

Öppen utfrågning om Riksbankens årsredovisning 2022⁴

Ordföranden: I dag har vi en öppen utfrågning om Riksbankens årsredovisning 2022 och det senaste penningpolitiska beslutet från februari 2023. Det är ett öppet möte som även allmänheten kan följa via webben och tv. Hjärtligt välkomna, ni som följer detta på det sättet!

Under dagen kommer vi att ha två delar. Till att börja med kommer vi att gå igenom årsredovisningen för 2022, och sedan kommer det att handla om den aktuella penningpolitiken och beslutet från februari 2023. Det kommer alltså att vara uppdelat i två block. Jag vill uppmana ledamöter som vill ställa många frågor i block två – till exempel om man tycker att det har hänt mycket i omvärlden – att fråga lite mindre under block ett. Men det är upp till ledamöterna själva hur man vill disponera tiden under dagen.

Därmed vill jag säga varmt välkomna till riksbankschef Erik Thedéen, förste vice riksbankschef Anna Breman och vice riksbankscheferna Henry Ohlsson, Per Jansson, Martin Flodén och Aino Bunge.

Erik Thedéen, Riksbanken: Tack för att vi får komma hit! Detta är lite av en nyordning, har jag förstått – vi är alla här, och vi har två delar. Jag ska dra det som gäller årsredovisningen. Det är en ganska tjock lunta, och jag kommer inte att dra hela den utan försöka gå igenom de viktigaste delarna i verksamheten, med fokus på det som inte är så penningpolitiskt orienterat. Under det andra passet kommer en diskussion om den aktuella penningpolitiken, och dessutom kommer vi tillbaka till utskottet i maj för en utvärdering av den förda penningpolitiken 2022.

Med detta sagt är det förstått fritt fram att ställa frågor om vad än ledamöterna vill kring Riksbankens verksamhet, men jag ville säga något om hur jag lägger upp detta.

År 2022 var väldigt turbulent. Det präglades mycket av den tragiska och olagliga invasionen av Ukraina från Rysslands sida, som gjorde att världsekonomin, Sverige och därmed också Riksbanken gick från en kris direkt in i en annan. Detta har i ganska stor utsträckning påverkat de två huvudsakliga målvariablerna för oss, nämligen prisstabilitet och finansiell stabilitet.

Jag börjar med att visa en bild som visar Riksbankens verksamhet 2022 i rubrikform. Till att börja med handlar det om hög beredskap, nöjda medarbetare och ny ledning – den nya ledningen kom egentligen inte 2022 utan 2023.

⁴ Utfrågningen innehöll också en del 2 som behandlade det penningpolitiska beslutet från februari 2023. Hela utfrågningen inklusive de bilder som visades publiceras som en fristående publikation i rapportserien rapporter från riksdagen (2022/23:RFR4).

Hög beredskap handlar både om hög beredskap för att klara beredskapsansvaret i totalförsvaret – jag kommer in lite mer på det senare – och om hög beredskap att vidta åtgärder, just för att det rådde en krissituation. Detta tror jag att det är viktigt att trycka på. Fokus ligger oftast på Riksbankens beslut om att förändra räntan, men en av de absolut viktigaste uppgifterna för Riksbanken är att vara ständigt vaksam och ha en beredskap att vidta åtgärder. Detta aktualiserades definitivt 2022, och för den delen även åren dessförinnan.

Vi har nöjda medarbetare. Vi får bra resultat i medarbetarundersökningar, och vi har låg sjukfrånvaro.

Från 2023 har Riksbanken delvis ny ledning, till en tredjedel. Jag är ny riksbankschef från den 1 januari, och Aino Bunge är ny vice riksbankschef från den 1 december förra året. I övrigt är ledningen densamma.

Det som präglade förra året var sammanfattningsvis att vi fick höja räntan väldigt snabbt på grund av den stigande inflationen. Vi såg att hoten mot den finansiella stabiliteten ökade. Mycket av det vi såg och delvis ser nu, efter räntehöjningarna, motsvarar de varningar som vi från Riksbanken hade skickat ut under lång tid, för hög skuldsättning i både hushållssektorn och den kommersiella fastighetssektorn. De påverkades på ett mycket tydligt sätt förra året.

Vi såg också att de stigande räntorna påverkade Riksbankens resultat negativt – jag kommer in på det.

Vi har en betalningsmarknad i stark förändring, men den har fungerat väl.

Jag kommer som sagt i dag att koncentrera mig på resultatet, analysen av vårt egna kapital och betalningsmarknaden samt säga något om Riksbankens internationella arbete. Sedan kan vi förstås återkomma till andra delar i samband med ledamöternas frågor.

För att börja med resultatet ser man på den vänstra bild jag nu visar hur balansräkningen i procent av bnp har förändrats för Sveriges riksbank och ett antal andra centralbanker. Vi kan till att börja med koncentrera oss på den mörkblå kurvan för Sverige och säga att det ökade innehavet av statspapper hade två olika faser. Den första fasen inleddes kring 2015, då vi gick från ett ganska begränsat innehav till ett större innehav i början av 2020. Det handlade om statspapper, och målet var att få upp inflationen. Det kan te sig lite främmande nu när vi lever med för hög inflation, men så var läget då – mycket låga räntor, låga inflationsförväntningar och låg uppmätt inflation. Detta var en del av penningpolitiken för att få upp inflationen.

Detta ökade innehavet av statspapper. Sedan bröt pandemin ut, och då ökades innehavet ytterligare, delvis av samma skäl: Inflationen skulle inte falla för mycket, för vi såg då risk för en ännu sämre ekonomisk utveckling. Vi ska inte glömma bort att det i början av 2020 fanns prognosmakare som pratade om tvåsiffriga bnp-fall under 2020. Om vi nu pratar om någon procents bnp-fall 2023 var det alltså ett helt annat läge i början av det året.

Köpen utgjordes då av bostadspapper och sedermera också företagspapper och i viss mån kommunobligationer. Man ska se detta dels som ett sätt att hantera riskerna för sjunkande inflation, dels – och det är viktigt, tycker jag –

som en försäkring mot ett mycket dåligt utfall, det vill säga ett sätt att säkra kreditförsörjningen. Detta var ett viktigt argument. Det är också viktigt att tänka på när man ska analysera om det var bra eller dåligt. Den analysen och diskussionen pågår och ska pågå, men det är viktigt att tänka på det även i försäkringstermer. Om vi inte hade gjort detta och coronautvecklingen hade blivit lite sämre än den blev, var hade vi då varit? Det var där vi stod där och då.

Vad bilden också visar är att även de andra centralbankerna köpte mycket. Man ska tolka detta med viss försiktighet. Den stora bilden är att det går upp kraftigt i alla centralbankers balansräkningar och mer i en del andras. ECB är lite av ett specialfall, för de har en eurozon att hålla ihop och har köpt värdepapper av delvis andra skäl. Men bilden är att alla köpte mycket, delvis av samma skäl.

Den andra bilden visar det vi redan vet: att räntorna kom att stiga kraftigt. Bilden är intressant om man tittar i detalj på den. Det ser ut som att alla gör allting samtidigt, men så är det faktiskt inte. Det är ganska tydligt att Federal Reserve agerar lite tidigare än andra, liksom Bank of England, och sedan kommer ECB och Riksbanken något senare. Sekvensen när det gäller räntehöjningar skiljer sig alltså något åt. Nivån vi nu befinner oss på skiljer sig också åt, och sedan får vi se var vi landar.

Anledningen till att jag visar denna bild här är att jag egentligen inte vill prata så mycket om penningpolitiken som sådan utan mer om dess effekter på vårt resultat. Bilden jag nu visar illustrerar resultatet från 2000 till förra året, 2022. Sedan 2000 har Riksbanken levererat in 156 miljarder i överskott till statskassan, men 2022 blev det ett ganska stort underskott. Vi har redovisat ett negativt resultat på 81 miljarder, vilket innebär att vi har ett negativt eget kapital, minus 18 miljarder.

Detta beror på att om man finansierar ett stort obligationsinnehav med inlåning och inlåningsräntan går upp har man en hög finansieringskostnad som man förräntar, fast till väldigt låg ränta. Ett annat sätt att uttrycka detta är att när räntan går upp får vi ett annat marknadsvärde. Det handlar helt enkelt om marknadsvärdeseffekten.

En ganska liten del av detta har realiserats. Det sker när dessa obligationer förfaller; då vet man exakt vad resultatet blev. Det vet man också när man säljer obligationer. Vi har annonserat att vi ska sälja obligationer, men vi har faktiskt inte börjat ännu – det gör vi i början av april. Här är vi alltså nu.

Hur ser då resultat tappet ut i de andra länderna, bara för att sätta saker i perspektiv? Detta tycker jag är en lurig diskussion. Om man har negativa resultat hos sig själv blir det lätt så att man urskuldar det med att andra också har det. Men vi urskuldar inte; vi sätter det i perspektiv. Vi menar att det på det hela taget var rimliga åtgärder som vidtogs med dessa obligationsköp. Det går säkert att ha olika synpunkter på detaljerna i detta, men bilden är att de sammantagna åtgärderna ändå var rimliga.

Förlusterna är mycket stora i många centralbanker. Detta är lite av ett diskussionsämne för många av oss när vi möts internationellt. England

förlorade ungefär 9 procent av bnp. Kanada, Nederländerna och Australien ligger på ungefär samma nivå som vi, och Fed ligger något högre. Det är så det ser ut, och det beror helt enkelt på att de har gjort ungefär samma sak.

Jag ska säga något också om konsekvenserna av detta. Vi kommer att behöva begära mer kapital. Riksbanken behöver inte ha ett positivt eget kapital för att fungera. Vi kan fungera med ett negativt eget kapital; det är alltså där vi är i dag, och vi fungerar alldeles utmärkt. Det finns andra centralbanker i världen som har negativt eget kapital.

Några av dem som nu åker på stora förluster säger att man jobbar tillbaka dem med den löpande intjäningen de närmaste åren. Så säger till exempel Federal Reserve. Det kan inte vi göra, för vi har väldigt låg löpande intjäning, vilket helt enkelt beror på att vi har små mängder utestående sedlar och mynt.

Utestående sedlar och mynt är egentligen en skuldsedel som löper till noll ränta, så det är en ganska billig finansieringsform för en centralbank. Sedlar och mynt har en viss hanteringskostnad, men om man ger ut skuldsedlar och betalar noll i ränta och sedan kan placera i räntebärande papper – i dag kanske till en ränta på 2, 3 eller 4 procent – är det klart att man tjänar ganska mycket pengar. Detta kallas seigniorage. Har man mycket sedlar blir det en stor intjäning. Vi har ganska begränsat med sedlar och därmed en begränsad intjäning.

Denna intjäning täcker antagligen inte våra löpande driftskostnader – det beror lite på hur man räknar. Det finns definitivt inte ett tillräckligt seigniorage för att betala igen de förluster som obligationsinnehaven har genererat.

Då frågar sig vän av ordning: När kommer vi tillbaka med siffran, det vill säga hur mycket vi behöver begära av riksdagen och statsbudgeten? Svaret är att det beror på. Det beror på hur mycket vi väljer att återkapitalisera oss, och detta specificeras ganska tydligt i lagen. Vi kan gå upp till 40 miljarder, alltså från minus 18 till 40. Då kommer vi upp på grundnivån. Eller vi kan gå upp till 60 miljarder – det är målnivån.

Detta ska också vägas samman med att vi har en del positiva poster på balansräkningen, så kallade värderegleringskonton, som har ganska stora övervärden. Detta kommer sig av överavkastning på guldreserven och valutavinster, som inte räknas med i detta. Där ska vi göra en samlad bedömning. Vi ska också göra en samlad bedömning av vilken intjäningsförmåga vi har och vilken kostnadsbild vi har framför oss.

Vi kommer säkert att ha en dialog med utskottet i olika sammanhang det närmaste året, men det hårda stoppdatumet för detta är, som vi ser det, ungefär den här tiden nästa år. Lagen gäller först för 2023 – då har det alltså gått ett helt år med den nya lagen, och vi kan bestämma vilken siffran blir.

Jag vet att detta kanske är ett lite för oklart svar för riksdagen med tanke på att det är så mycket pengar det rör sig om, men jag tycker att det är mest ärligt att redovisa det på det sättet. Men låt mig vara tydlig: Vi kommer att behöva begära ett betydande belopp för att säkra Riksbankens finansiella oberoende.

Låt mig då komma in lite grann på betalningar. Betalningar är en väldigt viktig del av Riksbankens verksamhet men kanske inte den som det skrivs

mest om i tidningar eller pratas om på radio och tv. Men det är oerhört centralt. Vi har utvecklat betalningssystemet RIX Vi har fler deltagare, och vi har haft en väldigt hög tillgänglighet – 99,9 procent. Det handlar alltså om hantering av centralbankspengar mellan banker, vilket är oerhört viktigt. Vi utvecklar de omedelbara betalningarna, där även Swish så småningom ska ligga. Här har vi bedrivit ett intensivt utvecklingsarbete. Och vi utreder också möjligheten att byta system från vårt RIX till T2 och T2S inom eurosyste­met och därmed hamna i en säkrare och bättre miljö på lång sikt.

Vi fortsätter arbetet med e-kronan. Internationellt pågår nu en stor våg av projekt. I USA, Europa, Kina och Japan – i stort sett i alla länder – pågår ett utvecklingsarbete. Och det är precis vad det är: ett utvecklingsarbete. Exakt var detta landar vet vi inte.

Drivkrafterna är lite olika. I vissa länder är man väldigt upptagen av att det finns en risk för att privata pengar tar över i form av så kallade stablecoins. På grund av att internationella betalningar fungerar så dåligt har det funnits en del privata initiativ. På Facebook skulle man kunna handla med en egen valuta, libera, som det pratades om för ett antal år sedan. Detta har skrämmt upp centralbanker, för risken är att det inte blir stabilt i det långa loppet. Man ville se om man som ett komplement kunde ha centralbankspengar i sådana system.

I Sverige har debatten mer varit kopplad till att vi snart inte använder kontanter. Man ska veta att vi är ganska unika där. Denna trend finns inte i alla länder. I Tyskland ökar kontantanvändandet – i alla fall ökade det för något år sedan. Jag pratade häromdagen med en österrisk kollega som sa att det aldrig skulle hända i Österrike för ingen skulle vilja ge upp integritet på det sätt som skulle krävas för att ha allt elektroniskt; de vill fortsätta använda sedlar. Motsvarande diskussioner finns i Holland.

Vi tenderar kanske ibland att tro att allt som sker i Sverige sker även i andra länder, men så är det alltså inte riktigt. Ska man göra en prognos på riktigt lång sikt är det väl rimligt att tro att kontanter kommer att bli utmanade även i andra länder, men det är viktigt att komma ihåg att vi inte riktigt är där. Detta är ganska mycket ett svenskt och nordiskt fenomen än så länge.

Det finns andra argument för e-kronan som vi måste gräva mer i. Det handlar om beredskapsargument, eller något slags redundansargument. Tänk er en Ukrainasituation. Då kan det vara bra att ha olika varianter att betala med – sedlar och mynt, kanske e-kronor och förstås de privata pengar som finns i dag, kort och annat.

Jag ska säga något också om kontanthantering. Om man ska försöka beskriva vad Riksbanken gör är det ganska enkelt. Man kan visa upp en sedel; det är rätt konkret. Dock är sedlar något som används allt mindre. Det skedde en viss uppgång 2022, som hade att göra med kriget i ganska stor utsträckning. Man tog ut mer kontanter, och vi kommer tillbaka till beredskapsargumentet – när folk blir oroliga går de kanske tillbaka till gamla vanor.

Vi har enligt den nya lagen fått i uppgift att driva minst fem depåer. Vi har tre up and running nu, och vi kommer att öppna ytterligare två.

Vi har i de publikationer vi har gett ut under året skärpt tonläget vad gäller kontantanvändning. Vi tycker – men vi kan inte besluta om det – att det bör lagstiftas om att man ska kunna använda kontanter för samhällsviktiga inköp, eller för den delen personviktiga inköp. Det kan handla om livsmedel, läkemedel och vårdcentraler, men fler inköp kan säkert läggas till på listan.

Om vi inte gör det tar vi ett aktivt beslut om att kontanter inte kommer att kunna användas i Sverige på ett antal års sikt. Vi börjar redan vara där – det vet alla ni som sitter här och ni som lyssnar, och det vet jag. Så sent som för någon dag sedan tog jag ut kontanter bara för att testa. Jag var på ett hotell i Göteborg, och de sa ”nä, nä, nä, inga kontanter här”. Det är där vi är i dag.

Vill vi se en sådan utveckling fortsätta gör vi ingenting. Vill vi på något sätt bromsa utvecklingen och kanske köpa oss lite tid vore det, menar Riksbanken, bra att ha en sådan tvingande lagstiftning.

Nu kommer en utredning om statens roll i betalningssystemet, som under ledning av Anna Kinberg Batra kommer att presenteras inom bara några dagar eller veckor. Där kommer man säkert att lägga ut texten en del om detta, men jag ville beskriva vår syn på kontanthantering.

När det gäller beredskap har den frågan, som jag var inne på, lite olika dimensioner. Beredskap för att hantera kriser allmänt ser jag som en av Riksbankens absolut viktigaste uppgifter. Vi ska alltid vara på tårna och alltid kunna agera. Där tycker jag också att Riksbanken genom åren har visat att vi är riktigt bra. Tänk finanskris, pandemikris och Ukrainakris – Riksbanken har, tycker jag, varit väldigt duktig. Det kan jag säga utan att berömma mig själv i och med att jag inte var där då. Det är bara konstatera att detta har fungerat väldigt bra. Det är en viktig del av vår verksamhet.

Nu har lagstiftaren sagt att vi har ett ännu större ansvar för fredstida kriser och höjd beredskap, just vad gäller betalningar. Det innebär att vi faktiskt har föreskriftsrätt gentemot banksystemet. Det har vi på ganska få områden – större delen av föreskriftsrätten vad gäller bankerna ligger på Finansinspektionen. Men här har vi föreskriftsrätt och faktiskt inte Finansinspektionen, men vi ska samarbeta mycket med dem, med Regeringskansliet och med andra berörda myndigheter. Vi jobbar nära det system som leds av MSB och Försvarsmakten för att bygga upp totalförsvaret.

Föreskrifterna kommer att handla om att peka ut de institut som är centrala för att betalningar ska kunna genomföras. Vi kan också ställa krav på instituten när det gäller hur de riggar sin beredskap och att de ska vara med på övningar.

Detta är som sagt lite grann i sin linda. Vi har jobbat och jobbar vidare på det, och det sker i ganska hög fart i och med att vi har fått det här uppdraget. Vi har en egen organisation som jobbar med det, och vi kommer under det här året att komma ut med ett första försök till föreskrifter, som säkert kommer att behöva ändras med tiden.

Jag ska också säga något om det internationella arbetet, som är en stor del av Riksbankens verksamhet. En konsekvens av finanskrisen 2008 var att man stärkte det internationella arbetet. Detta är helt centralt. Jag ska ägna någon

sekund åt krisen; jag kommer tillbaka till detta lite grann under nästa del av utfrågningen.

Allt hänger ihop. När en bank i Kalifornien går under förlorar pensionsbolag i Sverige pengar. Jag tycker inte att det kan illustreras på ett bättre sätt. Vi som centralbank och reglerande myndigheter möter detta genom att ha ett väldigt nära samarbete med andra institutioner internationellt. Det handlar inte bara om att vi sitter på kafferep och pratar med varandra. Det är en viktig del, för personkännedom och att veta vem som fattar vilka beslut i olika länder är helt centralt för att klara krishantering.

Men vi formar också gemensamma regelsystem. Vi har Baselöverenskommelser, och FSB, Financial Stability Board, har riktlinjer som påverkar hela det finansiella systemets stabilitet. Vi gör detta inom ramen för IMF tillsammans med regeringen. NGFS är centralbankernas initiativ för att jobba med klimatfrågan från ett centralbanksperspektiv.

BIS är centralbankernas bank. Vi i Sverige var inte den första banken som var med där, men vi kom med i andra omgången. Detta går alltså långt tillbaka, och vi har en stark ställning i BIS. Vi sitter i BIS styrelse, trots att vi är alldeles för små, mycket tack vare att vi har varit aktiva. Här vill jag särskilt lyfta fram min företrädares arbete internationellt, inte minst i BIS. Utan Stefan Ingves hade vi inte suttit kvar i den styrelsen. Det och mycket annat av det han har gjort, inte minst när det gäller det internationella arbetet, ska han verkligt ha kredd för.

ESRB är systemriskorganisationen inom EU. Där sitter tillsynschefer och centralbankschefer runt ett bord och diskuterar, och dessutom finns förstås ett antal undergrupper. Sverige har, för att ge ett konkret exempel, blivit varnat av ESRB för riskerna när det gäller både kommersiella fastigheter och hushållens skuldsättning. Här kan alltså EU-systemet varna enskilda länder för risker och även analysera olika risker.

ESCB är centralbankssystemet för alla centralbanker i EU, inte bara euroländernas.

Vi har också ett intensivt nordiskt och baltiskt samarbete, vilket jag tycker är väldigt kul att se nu. Vi har haft ett nordiskt samarbete i många år, och det blir nu i allt större utsträckning ett nordisk–baltiskt möte. Jag känner mina baltiska centralbankskollegor och tillsynskollegor väl. Det gjorde jag även innan jag började på Riksbanken, för här finns det ett samarbete med både tillsynsmyndigheter och centralbanker.

Helt centralt för banksystemet i Baltikum är de facto ett svenskt bank-system. Om någon skulle komma på att vi inte är så intresserade kan jag alltså lova att de i Baltikum är väldigt intresserade av ett samarbete med oss, för de är helt enkelt helt beroende av hur vi sköter våra banker.

Därmed avslutar jag den här genomgången. Den är fragmentarisk och ger en liten inblick i vad vår verksamhet har gått ut på, med en djupdykning på några områden. Jag har inte pratat om förra årets penningpolitik i någon större utsträckning. Ni får självklart fråga om detta, men det blir som sagt en separat

övning kring det för utskottet i maj. Efter den här delen har vi också aktuell penningpolitik som nästa del.

Ordföranden: Jag kan för den som lyssnar berätta att finansutskottet behandlar årsredovisningen under våren och bereder olika delar för riksdagen. Det handlar om ansvarsfrihet för fullmäktige och direktionen för det verksamhetsår som har varit. Vi kommer också från riksdagens sida att fastställa Riksbankens resultat- och balansräkning, och vi kommer att titta på hur Riksbankens resultat för verksamhetsåret 2022 ska disponeras. Detta är en del i det arbetet, och det är också möjligt för allmänheten att ta del av utfrågningen.

Nu går vi över till att låta ledamöterna komma med frågor och synpunkter till hela riksbanksdirektionen. Alla kommer inte att kunna svara i alla delar, men alla ska såklart kunna besvara det de verkligen vill besvara.

Ingela Nylund Watz (S): Tack för föredragningen! Det är som sagt en lite ny ordning här när vi diskuterar Riksbankens verksamhet i den första delen och penningpolitiken i den andra. Jag har vid ett par tillfällen haft möjlighet att ställa liknande frågor, men detta är första gången som vi i offentligheten får möjlighet att diskutera förutsättningarna för Riksbankens arbete utifrån den nya riksbankslagen.

Jag tänker därför att det kan vara bra att här få en lite djupare redovisning av hur ni på Riksbanken upplever att anpassningen till den nya riksbankslagen faller ut. Känner ni att ni har en bra ordning för att hantera en god redovisning av de olika ansvarsområdena, varav några nu har blivit lite skärpta, till exempel när det handlar om beredskapen? Det vore bra om man kunde få lite djupare insight kring detta.

Dennis Dioukarev (SD): Tack så mycket för presentationen! Jag och flera andra här inne hade möjlighet att delta på Riksbankens symposium som arrangerades i januari i år och lyssna på de många intressanta paneldiskussioner som fördes där.

En av diskussionerna som jag fastnade för handlade om betalningsmarknaden och CBDC, Central Bank Digital Currency. Det fördes ett resonemang om en av styrkorna med en digital centralbanksvaluta. En av de tekniska egenskaper som en digital centralbanksvaluta har är att man kan ha så kallad programmerbarhet, det vill säga att en centralbank kan sätta ett förfalldatum för sina pengar och på så sätt tvinga människor att konsumera upp dessa pengar före förfalldatumet och därmed stimulera efterfrågan. En av paneldeltagarna uttryckte det på följande sätt: ... so that money can only be used for a particular purpose.

Jag undrar hur Riksbanken ser på den här sortens resonemang. Är denna programmerbarhet en av de stora styrkorna med en e-krona?

Ida Drougge (M): Tack för en bra dragning! Riksbankens genomsnittliga intjänning bör täcka de löpande kostnader som Riksbanken har. Det är viktigt inte minst för det egna finansiella oberoendet. Jag undrar om du har möjlighet att utveckla lite hur ni ser på detta på sikt, i och med att den egna intjänningen har minskat.

Erik Thedéen, Riksbanken: Jag tar mig friheten att fördela ut detta lite grann i direktionen, och så får ni ropa till om ni tycker att det behövs kompletteringar. Jag tänkte att Aino kan få säga något om vår anpassning till riksbankslagen. CBDC kanske Anna kan säga något om.

Detta med löpande intjänning tänkte jag själv ge mig på. Det handlar i stor utsträckning om vårt oberoende. Finansiellt oberoende innebär att vi inte ska bli en anslagsmyndighet som så att säga äskar medel hos riksdagen. Det är ju ingen som vill att vi ska vara det. Innebär det att vi ska spendera pengar fritt? Nej, det gör det inte. Vi ska bestämma hur mycket vi ska spendera, men vi ska också granskas hårt. Sådan är ordningen, och detta skärps med den nya lagen.

Det är precis som du säger att vår bedömning på sikt är att vi inte är finansiellt oberoende i den meningen att vi har tillräckliga intäkter för att täcka våra löpande kostnader. Då måste vi först kapitalisera upp, och det kan i viss mån öka intjänningen, för kapitalet blir inte räntebärande. Men sedan hamnar vi nog i ett läge där vi i någon cykel behöver kapitalisera upp oss igen, om vi inte hittar andra intjäningskällor. CBDC har nämnts. Det ligger ju ganska långt fram i tiden, åtminstone innan det blir någon volym på det, så jag tror inte att man ska hoppas för mycket på det vad gäller vår intjänning. Det är möjligt att det finns andra delar, men sedlar och mynt är ändå grunden för centralbankens intjänning.

Jag tror att vi kommer att hamna i ett läge där vi har kapital. Förhoppningsvis kan vi förränta det någorlunda väl, så att vi inte behöver gå till riksdagen ofta, men det kan inte uteslutas att kapitalet minskar gradvis och att vi i så fall kommer att behöva komma tillbaka till riksdagen. Då är det viktigt att det finns en rollfördelning och en respekt för rollerna, så att vi inte hamnar i en anslagsdiskussion utan just i en diskussion som handlar om att vi tar in pengar och hanterar det ansvarsfullt. Vi granskas, men det är inte ett äskande à la vanliga myndigheter.

Aino Bunge, Riksbanken: Detta med penningpolitiken skulle jag vilja gå in på i min föredragning senare. I övrigt skulle jag säga att den nya lagen ställer vissa krav på oss i direktionen att vara tydliga med motiveringen av våra beslut och exempelvis göra åtskillnad mellan penningpolitik och finansiell stabilitet. Det har pågått ett omfattande arbete på banken under tiden då lagen togs fram. Jag känner mig väldigt trygg med att vi i dag har en förmåga att just göra den typen av motiveringar. Om det handlar om finansiell stabilitet ska man till exempel tala om ifall det är synnerliga skäl som föranleder vissa åtgärder. Vi

ser inte detta som ett hinder för oss att agera i en kris, men det gäller att man är väldigt tydlig med när och hur man har gjort en viss bedömning.

Erik tog upp uppbyggnaden av det civila försvaret och en beredskap. Där ska vi vara ödmjuka och veta att vi alla har en väg att gå. Men även där har vi ett arbete på gång. Vi kommer att samarbeta med andra myndigheter, för det är viktigt i den här frågan. Mycket hänger ihop när det handlar om civil beredskap.

Slutligen, när det gäller kontanter är vi på väg att göra vår del och öppna nya depåer och så vidare. Men det finns också en fråga hur kontanterna sedan ska användas. Även om vi har en viss del av infrastrukturen behöver man ha en helhet. Där tror jag att den utredning som nu kommer kan ge ytterligare ledning. Detta är vad jag kort ville säga när det gäller riksbankslagen.

Anna Breman, Riksbanken: När det gäller Riksbankens arbete med CBDC – vi brukar ju kalla det e-krona – vill jag vara tydlig med att programmerbarhet inte alls har varit i fokus för det arbetet. Den typ av frågor som vi har tittat närmare på, bland annat i pilotstudier om möjlig användning för e-kronan, har varit sådant som är relaterat till beredskap. Finns det exempelvis en möjlighet att göra en offlinelösning, så att man har en e-krona som skulle fungera utan internet och utan el? Det kan vi se som ett komplement till sedlar och mynt i en situation med höjd beredskap i Sverige. Vi har också tittat på möjligheter att underlätta gränsöverskridande betalningar. Erik nämnde det. Det är dyrt och komplicerat i dag. En e-krona skulle kanske kunna bidra till att underlätta detta med programmerbarhet. Men vi har snarare tänkt åt andra hållet: En eventuell e-krona ska vara lik en vanlig sedel, och den är ju inte programmerbar. Vi följer självfallet de tekniska förutsättningarna, vad som händer i vår omvärld och de diskussioner som är, men vi har inte haft den inriktningen.

Vi har inte fattat beslut om e-krona. Vi väntar nu på Betalningsutredningen, som kommer i slutet av mars. Så följer vi den internationella utvecklingen.

Martin Ådahl (C): Tack för en bra presentation! Jag har två frågor. Den första är en följdfråga till det som riksbankschefen var inne på när det gäller intjäningen och det lite olyckliga med den nya riksbankslagen, att man hamnar i en position där man måste be om pengar och vi i riksdagen, som ju ska hålla vattentäta skott mot Riksbanken och säkra dess oberoende, måste stå i dialog med banken hela tiden – eller rättare sagt, min fråga är: Måste vi ha en ständig dialog om att förstärka kapitalet när man har låg intjänning och dessutom, som nu, har åkt på en stor förlust? Jag vill gärna fördjupa det som Erik var inne på. Är det så att man med jämna mellanrum ska lämna en större summa till Riksbanken, eller ska man löpande kapitalisera upp, som uttrycket var?

Min andra fråga: I och med att Riksbanken som många andra centralbanker måste marknadsvärdera sina tillgångar blir det ofta stora svängningar på värdena. Det kan vara svårt att veta hur stor förlusten, behovet eller

förbättringen är. Nu kan man ju tänka sig att obligationerna stärks i värde. Hur ska man se på detta – ska man löpande kapitalisera upp om marknadsvärderingarna svänger?

82 miljarder är väldigt mycket pengar. Det går inte att komma ifrån det. Andra centralbanker är i liknande sits. Om man då är i ett läge där man vill få upp inflationen och inflationen sedan exploderar hamnar man ju i en fälla där det obligationsinnehav man har använt för att få upp inflationen sjunker kraftigt i värde samtidigt som man egentligen inte kan använda sedelpressens om man skulle vilja eftersom man är i ett läge med för hög inflation, särskilt i ett land som Sverige där man då får vända sig till riksdagen. Hur kan man framöver undvika att hamna i en sådan fälla igen om man ska använda köp av obligationer som ett instrument?

Yusuf Aydin (KD): Ordförande! Tack, Riksbanken, för redogörelsen! Jag tänkte ta upp en fråga kopplad till den finansiella stabiliteten. Som riksbankschefen tog upp har det de senaste dagarna varit en del händelser i USA där ett antal nischbanker håller på att gå under. Det kan också ha följd effekter, för det kan delvis bero på att man är i samma situation som Riksbanken, där man gör underskott på grund av att man tidigare har satsat på obligationer som har ansetts stabila med låg risk, men i ljuset av snabba räntehöjningar kan de tappa i värde, och då behöver man ta igen det på något sätt. I årsredovisningen nämns också tidigare osäkerheter kopplade till kriget, geopolitiska osäkerheter och den höga skuldsättningen hos företag och hushåll. Hur ser man på riskerna framöver, och vilka åtgärder ser man som nödvändiga för att mitigera eller hantera situationen?

Erik Thedéen, Riksbanken: Jag ska svara lite tentativt innan jag lämnar över den första delen till Per och den andra delen till Martin. När det gäller intjänningen söker frågeställaren svaret på den fråga som jag sa att jag inte ville svara på. Men jag ska inte blockera den helt. Det är ju lite grann ett val man gör. Ska man begära in en stor summa på en gång, eller ska man fylla på löpande? Den viktiga avvägningen har att göra med att det kan slå ganska mycket fram och tillbaka. Man kanske satsar på att täcka 80 miljarder, och så blev det bara 40 för att räntan har gått ned kraftigt. Detta har ju skett de senaste dagarna.

Exakt var vi landar där kan jag inte säga. När jag har tänkt på det har det gällt att sikta på en viss volym och kanske ha en handlingsregel för de kommande åren, så att vi inte hamnar i denna dialog, som ju är lite lurig om man ska upprätthålla oberoendet för centralbanken, som vi ju alla i det här rummet är måna om.

Per Jansson, Riksbanken: Nu sa väl Erik ungefär det jag skulle ha sagt. Det finns ju ett problem. Vi har ju varit väldigt noga med att betona att vi inte är

här för att tjäna pengar, utan vårt uppdrag är prisstabilitet och att se till att det finansiella systemet fungerar väl och är stabilt. Men det är klart att ju större problem man får med de egna finanserna, desto större är risken för att det ändå ska uppstå förtroendeproblem. Människor börjar tvivla på att man kommer att vidta vissa åtgärder eftersom det skulle förvärra problemen med de egna finanserna. Detta måste man ta på allvar.

Det finns ett sätt att köpa sig tid, och det är ett relativt stort kapitaltillskott, som Erik var inne på. Då kan man skjuta på problemet lite längre. Samtidigt behöver vi på Riksbanken gå igenom detta från ax till limpa och se vad det finns för åtgärder som man kan vidta. Det kommer att vara små saker. Vi kan kanske göra marginella förskjutningar i hur vi placerar och vad vi köper. Där tror jag inte att det går att hitta någon egentlig lösning. Sedan finns det större åtgärder. Erik nämnde detta med e-kronan. Den är dock långt borta. Kassakrav är en annan åtgärd som har lyfts. Vi behöver vara lite konstruktiva och presentera en meny av tänkbara åtgärder, sedan får man föra en dialog om det. Både för riksdagen och för oss är det en fördel att vi inte dyker upp här stup i kvarter utan att man på något sätt hittar en ordning där man köper sig lite tid och kan hantera frågan så gott det går.

Martin Flodén, Riksbanken: Den fråga jag skulle svara på handlar alltså om att det så att säga blir en rundgång i systemet och hur man ska se på det. Det är ju nästintill oundvikligt att det blir så. När man ingriper akut under ett krisläge, som under pandemin, uppstår det ofta risker på längre sikt. Lärdomen från den senaste episoden handlar inte om vad vi gjorde under själva pandemin. Det var extremt viktigt att centralbanker, regeringar och andra aktörer trädde in med kraftfulla åtgärder i den akuta situationen våren 2020. Sedan handlar det om hur man ska ta sig ur dessa stödåtgärder. Där tänker jag att det finns en hel del runt om i världen som tyder på att stödåtgärder från centralbanker och regeringar låg kvar för länge. Det är inte helt lätt att avveckla stödprogram. Det är ändå ett sätt att hantera de risker som uppstår på sikt, så att man inte sitter kvar med de riskfyllda positioner som man har byggt upp på sikt under den akuta krisen.

Låt mig också kommentera Yusufs fråga om nischbanker. Jag tolkar det som att du frågar hur riskbilden ser ut i Sverige. Det är tydligt att läget är annorlunda här. Framför allt vet vi i Sverige ganska väl var ränteriskerna finns. Det är många som har lyft fram Sverige som ett land som är väldigt räntekänsligt. Vi vet att hushåll har höga skulder och kort räntebindningstid. En stor del av företagssektorn sitter i samma situation. Detta visar att ränterisk på andra ställen också. Det är inte så att andra ekonomier inte är räntekänsliga, men det tar sig en annan karaktär, och det kanske inte är lika transparent var ränterisken finns.

Det som vi nu ser hända i USA handlar om en risk som vi inte har byggt upp på samma sätt i Sverige. Bankerna sitter inte på samma positioner, och svenska och europeiska regelverk håller mycket mer kapital om de skulle ha

sådana riskfyllda räntepositioner. Just den risken tror jag alltså inte finns här. Men ränterisken finns, och den visste vi om redan innan det som hänt de senaste dagarna.

Erik Thedéen, Riksbanken: Jag ska också kommentera stabilitetsfrågan lite och ta oss tillbaka två, tre, fyra år. Då har ju Riksbanken, Finansinspektionen och andra varnat för den ökade skuldsättningen, men alla har inte alltid hållit med oss. Man blir väldigt fångad av tidsandan. Vi hade en tidsanda som sa att räntor skulle vara låga alltid och att det inte var så stora risker. I alla fall fanns det en sådan tendens hos vissa debattörer.

Den här krisen visar egentligen två saker. Den ena är att detta att förutspå vart räntor och inflation tar vägen är otroligt svårt, så man ska ha bra motståndskraft. Den andra är risken för olyckor. När jag var här och talade om finansiell stabilitet sa jag att vi vet att det finns risker för hushållssektorn och i kommersiella fastigheter, men vi vet också att det kan uppstå olyckor när man höjer räntan. Det som händer i Silicon Valley nu är inte den första olyckan. Vi hade problem med den brittiska obligationsmarknaden. Vi hade elderivatmarknaden i Sverige och råvarumarknaden i Europa. Det finns ett antal olyckor som har hänt i krisen, och det är en viktig väckarklocka. Olyckor kan ske överallt i en sådan här miljö när vi har haft låga räntor under mycket lång tid.

Katarina Luhr (MP): Ni nämner i årsredovisningen att klimatomställningen ställer nya krav på penningpolitiken och att det är något som ni analyserar fortlöpande. Jag undrar om ni kan berätta lite om de nya kraven, hur ni landat i era analyser och om det finns möjlighet att förhålla sig till dessa krav i den situation vi står i nu. Jag tänker att det hänger lite samman med vår civila beredskap också.

Carl B Hamilton (L): Jag sparar mina frågor till nästa omgång, andra halvlek. Men det är en intressant slutsats som man måste dra av inte minst Erik Thedéens eget inlägg att det inte går att undvika att det uppstår en situation där centralbanken måste indikera ett äskande. Det är än så länge ett hot mot oberoendet. Jag kan inte se att man kan undvika den slutsatsen. Oberoendet är lite i gungning.

Martin Ådahl (C): För det första vill jag instämma i det som Carl B Hamilton just sa. För det andra vill jag fråga om inte det som har hänt de senaste dagarna ställer vissa frågor när det gäller den svenska fastighetsmarknadens beroende av att rulla över stora obligationsinnehav som vi har diskuterat här tidigare, och deras behov av att gå till bankerna om de kan rulla över dem, liksom det faktum att bankerna kan hamna med väldigt stora uttag, mycket större än man har tänkt sig historiskt. Stresstester ligger väl på kanske 10 procent. Kan man

tänka sig att man måste stresstesta på högre nivåer? Det är en följdfråga när vi ändå är inne på detta.

Erik Thedéen, Riksbanken: Jag tänkte ge frågan om klimatomställning till Anna och sedan be Henrik att resonera lite grann om detta med oberoendet, som två av utskottets ledamöter har indikerat kanske är hotat på grund av den situation vi har.

Anna Breman, Riksbanken: Tack för frågan! När det gäller klimatomställning finns det två delar. Det ena är en förhoppning om en ordnad omställning. Vi ser en del tecken på det, bland annat EU:s politik i frågan. Vi ser att investeringarna i Sverige fortsätter att gå mycket starkt. Det gäller näringslivets investeringar. Det kan påverka konjunkturbilden, och vi behöver därför en analys på det, vilket vi självklart följer noga.

Det andra är kanske lite mer relaterat till den situation vi befinner oss i nu, och det är risken för många chocker och volatilitet. Det är framför allt två områden som vi behöver ha extra koll på, och det är volatilitet i energipriser och livsmedel. Vi vet att det kommer att bli mer frekvent med extremväder. Det har redan slagit mot en del livsmedelspriser i Europa. Det är en utmaning för penningpolitiken, för vi behöver hantera att priserna varierar mer. Det gör det svårare med prognoser, och vi ska komma ihåg att det också slår väldigt hårt mot hushållen. Detta är en sådan sak som vi framöver behöver ha stort fokus på för att kunna analysera. Traditionellt har centralbankerna tenderat att rensa bort för energiprischocker eller tillfälliga svängningar i matpriserna i de mått man använder för att se vart penningpolitiken är på väg. Men det vi har sett de senaste två åren är att vi inte kan bortse från just energi och livsmedel. Det har också fått följd effekter på andra priser.

Analysen av hur energipriser, livsmedelspriser och volatilitet i de priserna påverkar hushållen och inflationen mer brett är något vi håller på med just nu, och vi kommer att behöva fortsätta att göra mer analys.

Erik Thedéen, Riksbanken: Låt mig bara snabbt kommentera detta med uttag och stresstester innan jag ger ordet till Henrik. Banken i Kalifornien hade 95 procent unsecured, alltså sådant som inte omfattades av insättningsgarantin. Man ska veta att det i Sverige är i princip tvärtom i nästan alla banker. Det är en mycket större del som är garanterad, och det borde minska risken för uttag. Men jag håller med dig, Martin Ådahl, om att en bank run i dag inte är att man köar för att få ut kontanter. En bank run är att man trycker på en knapp. Det är möjligt att denna fundamentala förändring och det faktum att man inte är trogen sin bank på samma sätt som tidigare påverkar beteendena på ett sätt som vi inte riktigt har tagit höjd för. Det är hur som helst en diskussion som man bör ha, och då kanske det är så att insättningsmedlen generellt är mer lättörliga än vi har trott när vi har tittat på hur man har betett sig historiskt.

Henry Ohlsson, Riksbanken: En sak som är viktig att understryka när vi ser till Riksbankens resultat för 2022 är att det mesta är orealiserade förluster. Det är förändringar av marknadspriser som har gett större delen av det negativa resultatet. Här kan man fundera över bokföringsprinciper. Statens bokföringsprinciper handlar till stor del om att titta på kassaflödet, och man tittar inte på orealiserade saker utan bara realiserade saker. När vi kommer med vår begäran om återkapitalisering kan man fundera på hur man får bokföringsprinciperna att spela med varandra, för de är faktiskt väldigt olika som det ser ut i dag.

Ni vet alla att finanspolitik kostar. Man bedriver finanspolitik för att man vill åstadkomma samhällsekonomisk effektivitet eller påverka fördelningen av inkomster eller förmögenheter. Det många i dag får uppleva är att även penningpolitik kan kosta. Det är den diskussionen som vi kommer att ha här framöver. Men det är inget nytt att ekonomisk politik kostar, och kostnaderna för politiken måste uppväga intäkterna, alltså det man vill uppnå med politiken. Penningpolitikens stora uppgift är att se till att vi har prisstabilitet i Sverige. Att se till att vi har finansiell stabilitet är vår huvuduppgift. Sveriges Riksbank är inte en affärsdrivande bank, utan vi har ekonomisk-politiska uppgifter.

Ordföranden: Då tackar vi riksbankschefen och direktionen för den första delen i denna öppna utfrågning som berörde årsredovisningen. I nästa block kommer vi att gå in på den aktuella penningpolitiken. Vi återkommer efter en liten ajournering.